POZNÁMKY K VÝSKYTU A EKOLOGII NĚKTERÝCH DRABČÍKOVITÝCH BROUKŮ

BEMERKUNGEN ZUR VERBREITUNG UND ÖKOLOGIE EINIGER STAPHYLINIDEN

(COLEOPTERA - STAPHYLINIDAE)

Zbyšek Šustek

Níže uvedený přehled obsahuje nálezy několika vzácnějších druhů čeledi Staphylinidae spolu s poznámkami k jejich bionomii a ekologii. Nálezy učiněné autorem jsou uvedeny bez jména sběratele. Ing.J. Skýpalovi a Ing. T. Dočkalovi děkuji za poskytnutí jejich materiálu ke studiu.

Zeteotomus brevocornis (Erichson, 1839): Moravia, Tišnov, dřevosklad LZ Kuřim, 20.9.1973 15 ♂♂ a 1 ♀ pod kůrou hnijícího metrového dřeva. Dřevo leželo ve skladu asi tři roky, je proto pravděpodobné, že Z. brevicornis do něj nalétl až po uložení dřeva ve skladu.Mezi sebranými jedinci bylo 5 immaturních ♀♀. Z toho lze soudit, že imaga Z. brevicornis se líhnou pravděpodobně koncem srpna a v září a přezimují. Souhlasí to i s Horionovou poznámkou (1965), že nálezy imag jsou častější na jaře a na podzim. V poslední době prvý hromadný publikovaný nález Z. brevocornis v ČSSR.

Xantholinus relucens (Gravenhorst, 1806): Moravia mer., Lednice 8.6. 1971 1 ♀ v koňském trusu na loukách na aluviu Dyje.

Xantholinus audrassi Coifait, 1956: Moravia accid., Chotěbudice, 7.-10.10.1968 1 ♂ náhodně v ornici, Austria sept., Wolfsbrunn Bez. Hollabrunn , 20.10.1968 1 ♂ pod kamenem na poli. V ČSSR dosud nalezen několikrát v Čechách (Smetana, 1958), na Moravě a v Dolním Rakousku však pravděpodobně první nález.

Philonthus nitidus (Fabricius, 1787): Moravia, Adamov 15.4.1972 1 ♂

Philonthus cyannipenis (Fabricius, 1792): Slovakia, Remetské Hamre, červenec 1959, 1 ♀, lgt. Gottwald ex.coll.Vápeník, Brno

Philonthus addendus Sharp, 1867: Moravia mer., Vranovice 1 o 10.4.1971 v listí na břehu Šatavy ve společnosti Philonthus chalceus Stephens, 1832, první novější nález na Moravě. Dosavadní u nás publikované nálezy ve Velké Fatře (Havelka, 1964), Harmanci a Plešivci (Dvořák, 1967) a ve Vranovicích naznačují, že P. addendus je přes svoji vzácnost patrně velmi euryekní druh.

Philonthus punctus (Gravenhorst, 1802): Bohemia centr., Velký Osek, 4.6.1972 v detriu na břehu Cidliny 1 ♂, Moravia mer., Strachotín 16.5.1974 1 ♂ a 1 ♀ na břehu rybníka.

Philonthus marginatus (Stroem, 1768): Bohemia mer., Novohradské Hory, Hojná Voda 23.5.1972 1 ♂, 15.7.1972 2 ♂♂ a 1 ♀ v kravském trusu, lgt. T. Dočkal.

Gabrius suffragani Joy 1913: Slovakia, Malé Karpaty, Píla 2.6.1973 1 ♂ na světlo cca ve 22 hod. na stráni nad potokem.

Gabrius subnigritulus Reitter, 1909 : Moravia, Brumov 28.3.1968 1 ♂.

Staphylinus fulvipes Scopoli 1763: Moravia mer., Pavlovské kopce, buková doubrava FQ typ. v bukodubovém vegetačním stupni 8.5.1971 -17.7.1971 2 ♂♂, lipová javořina TAc n.st. ve druhém až třetím veg. stupni 6.5.-18.10.1970 18 ♂♂ a 4 ♀♀, lipová javořina TAc vyš.st. v dubobukovém veg. stupni 6.-15.6.1970 2 ♂♂ a 1 ♀, vše v zemních pastech, Pavlovské kopce 28.5.1974 1 ♀, Moravia mer., Kobylí 5.8.1972 1 ♂, Bohemia mer., Lipenská přehrada, Frymburk 10.8. 1972 1 ♀, Výskyt S. fulvipes začíná začátkem května, vrcholí v červnu a trvá až do října, v populacích silně převažovali ♂♂.

Ocypus brunnipes (Fabricius, 1781): Moravia mer., Pavlovské kopce, drnová step CoQ deg. v dubovém veg. stupni 12.6.-12.7.1971 4 ♂♂ a 1 ♀, Pavlovské kopce, habrová doubrava CaQ v dubovém veg. stupni 12.6.-12.7.1971 1 ♂ a 1 ♀, 12.7.-19.8.1971 1 ♂, Pavlovské kopce, lipová javořina TAc vyš.st. v dubobukovém veg.stupni 6.6.-23.11. 1971 10 ♂♂ a 8 ♀♀, Brno Lužánky 14.-28.8.1976 1 ♀, všichni v zemních pastech. Z časového rozložení nálezů vyplývá, že O. brunnipes se začíná vyskytovat koncem května a začátkem června. Vrcholu výskytu dosahuje na teplejších stanovištích v červenci, na chladnějších v srpnu. Výskyt trvá až do listopadu. Ve sledovaných populacích převažovali ♂♂ nad ♀♀. Ze zjištěné dynamiky výskytu vyplývá, že O. brunnipes přezimuje pravděpodobně jako larva a ke kuklení a líhnutí imag dochází na jaře.

Ocypus pedator (Gravenhorst, 1802): Moravia mer., Pavlovské kopce, drnová step CoQ deg. v dubovém veg. stupni 4.7.-18.10.1970 1 ♀ v zemní pasti, Brno Lužánky 14.-28.8.1976 1 ♂ v zemní pasti.

Ocypus compressus (Marsham, 1802): Moravia mer., Vranovice, jilmová jasenina v údolní nivě Svratky a Šatavy 23.5.-20.6.1970 1 ♂ v zemní pasti, Pavlovské kopce, habrová doubrava v dubovém vegetačním stupni 12.7.-17.9.1971 7 ♂♂ a 5 ♀♀, Ždánický les, Boleradice, Kou-

ty, buková doubrava v bukodubovém vegetačním stupni 8.6.-17.10. 1971 25 ♂♂ a 17 ♀♀. Z materiálu vyplývá, že O. compressus se začíná vyskytovat koncem května nebo počátkem července. Výskyt vrcholí v srpnu, v září poklesá a trvá až do října. Na sledovaných lokalitách převažovali ♂♂ nad ♀♀.

Ontholestes haroldi (Eppelsheim, 1884): Moravia mer.: Pavlovské kopce kamenitá step nad Pavlovem, dubový veg. stupeň 1 ♂ v letu, Pouzdřany 7.6.1976 1 ♂ na poli na mršině. Třetí a čtvrtý nález na Moravě. Tyto a dosavadní publikované nálezy O. haroldi v ČSSR Smetana 1957, 1958, 1969 a Löbl 1961 naznačují, že O. haroldi je výrazně teplomilnější než dva u nás zjištěné druhy rodu Ontholestes.

Bryocharis inclinans (Gravenhorst, 1806): Orlické hory, Šerlich 10.6. 1971 1 ex. na zbahnělé loučce, lgt. Ing. J. Skýpala.

Bryocharis formosa (Gravenhorst, 1806): Moravia mer., Ždánický les, Boleradice, dřínová doubrava v dubovém veg. stupni, 11.4.-17.6.1971 2 ex. v zemní pasti, Buchlovice, Holý kopec, dubová bučina v dubobukovém veg. stupni 2.-20.6.1970 1 ex.

Bryocharis cingulata (Mannerheim, 1830): Moravia mer., Lednice, Horní les, jilmová jasenina v aluviu Dyje, 8.5.-12.6.1971 2 ex. v zemní pasti.

Bryocharis analis (Paykull, 1789): Moravia mer., Pavlovské kopce, drnová step CoQ deg. v dubovém veg. stupni, 28.3.-10.4.1971 2 ex. v zemních pastech.

Deinopsis erosa (Stephens, 1832): Moravia mer., Strachotín 26.6.1974, 1 ex. v listí na břehu rybníka záplavové pásmo údolní nádrže Nové Mlýny .

Zusamenfassung

In dieser Arbeit werden die faunistische und ökologische Angaben über einigen selteneren oder weniger bekannten Staphyliniden angegeben. Für die Arten S. filvipes, O. brunipes und O. compressus ist ihre Jahres dynamik behandelt. X. audrassi wurde zu ersten mal in Mähren und in Niederösterreich gefunden. Die Funde von O. haroldi darstellen den dritten und den vierten Fund in Mähren.

L i t e r a t u r a

Borchert W.,1951: Die Käferwelt des magdeburger Raumes, Magdeburger Forschungen II, 1-264, Magdeburg

Dvořák M.,1965: Zajímavé nálezy drabčíků na Slovensku,AC.rer.natur.Mus.nat.Slov. Bratislava, 11, 1965 (1):88-92

Dvořák M.,1967: Zajímavé nálezy drabčíků na Slovensku II.,Ac.rer.natur.Mus.nat.Slov, Bratislava 13, 1967 (1):81-88

Fleischer A., 1927: Přehled brouků republiky československé, 1-484, Brno

Havelka J.,1964: Příspěvek k poznání Coleopter Slovenska, 1.část,Ac.rer.natur.Mus. nat.Slov., Bratislava,19, 1964 (1):66-123

Horion A.,1965,1967: Faunistik der mitteleuropäischen Käfer, Band X.,XI., 1-335, 1-419, Überlingen Bodense

Kuthy D.,1896: Magyar Birodalom Állatvilága, Coleoptera, 1-214, Budapest

Löbl I.,1961: Zajímavé nálezy brouků v Československu, Acta Mus.Sil.,Ser.A., 9-1961, Opava, pp 57-59

Roubal J.1930: Katalog Coleopter Slovenska a Podkarpatska I., 1-527, Bratislava

Smetana A.,1957: Systematické a faunistické poznámky ke zvířeně drabčíků Československa III.,Čas.čs.spol.ent.,54,1957 (3):246-262

Smetana A.,1958: Drabčíkovití I., Fauna ČSR,sv.12., 1-435, Praha

Smetana A.,1960: Systematické a faunistické poznámky ke zvířeně drabčíků Československa IV.,Čas.čs.spol.ent.57.,1960 (3):258-266

Smetana A.,1961: Systematické a faunistické poznámky ke zvířeně drabčíků Československa V.,Acta Musei Silesiae,Ser.A.,X-1961, Opava, 113-121

Smetana A.,1966: Systematische und faunistische Beiträge zur Kenntnis der Staphyliniden-Fauna der Tschechoslovakei VII.,Acta ent.boh.,63,1966 (4):322-326

Šustek Z.,1976: Rozbor fauny čeledí Carabidae a Staphylinidae ve středoevropských lesích, Stud.věd.práce LF VŠZ Brno, 1-39, 6 tab.,5grafů, Brno

Šustek Z., Jurík M., in press: The Beetles in the nests of Passer domesticus (Linneus,1758) in Czechoslovakia, Věstník čsl.spol.zool.

Zlatník A., Raušer J., 1966: Biogeografická mapa ČSSR in Národní atlas ČSSR, list 21, Praha

Adresa autora (Anschrift des Verfassers :)

Ing. Zbyšek Šustek, Břenkova 4, 613 00 Brno, ČSSR